

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної (бакалаврської) роботи
за спеціальністю 071 – «Облік і оподаткування»

на тему:

«Облік адміністративних витрат підприємства та шляхи їх
оптимізації»

Виконав: студентка 2 курсу, групи <u>ОП-22-ск</u>	<u>Поліщук С.К.</u> ПІБ	/ / підпис
Керівник	<u>Адамовська В.С.</u> ПІБ	/ / підпис
Нормоконтролер	<u>Шепельок В.А.</u> ПІБ	/ / підпис
Завідувач кафедри	к.е.н., доцент Адамовська В.С.	/ /

Кривий Ріг – 2024 р.

Криворізький національний університет
 Факультет економіки та управління бізнесом
 Кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування
 Другий (магістерський) рівень
 Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
 Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри ООПУА
 к.е.н., доцент Адамовська В.С.

В.С.

«22» 02 2024р.

ЗАВДАННЯ на кваліфікаційну (бакалаврську) роботу студенту

Поліщук Софія Костянтинівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Облік адміністративних витрат підприємства та шляхи їх оптимізації

керівник роботи Адамовська В.С., к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджено наказом по КНУ від «22» лютого 2024 року № 173 с

2. Строк подання студентом роботи _____ р.

3. Вихідні дані до роботи Інформаційну базу склали нормативно-правові акти, пов'язані з обліком адміністративних витрат, а також наукові напрацювання учених в зазначені сфері

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ

2 АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ НА ТОВ «АКАДЕМІЧНИЙ ДІМ

5. Перелік графічного матеріалу рисунки, таблиці

6. Консультанти розділів роботи

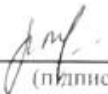
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	зав. кафедр. ССПУА Адамівська В.С.	10.04 [підпис]	26.04 [підпис]
Розділ 2	зав. кафедр. ССПУА Адамівська В.С.	27.04 [підпис]	24.05 [підпис]

7. Календарний план:

№ з/п	Етапи роботи	Термін виконання	Позначка про виконання
1	Співбесіда зі здобувачем вищої освіти за тематикою роботи, видача переліку рекомендованої нормативної, інструктивної бази та учбової літератури	22.02.2024	виконано
2	Збір матеріалів до кваліфікаційної (магістерської) роботи	22.02.24-12.03.24	виконано
3	Групування та аналіз зібраного матеріалу, уточнення завдань кваліфікаційної (магістерської) роботи	12.03.24-10.04.24	виконано
4	Підготовка I розділу кваліфікаційної (магістерської) роботи та подання його керівнику	10.04.24-26.04.24	виконано
5	Підготовка II розділу кваліфікаційної (магістерської) роботи та подання його керівнику	27.04.24-24.05.24	виконано
6	Підготовка вступної частини	25.05.2024	виконано
7	Перевірка роботи керівником та доопрацювання роботи	26.05.2024	виконано
8	Отримання відгуку керівника	01.06.2024	виконано
9	Попередній захист роботи	07.06.2024	виконано
10	Захист роботи в ЕК	20.06.2024	

Дата видачі завдання «22» лютого 2024 р.

Студент

 (підпис)

 Поліщук С.К.
 (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

 (підпис)

 к.е.н., доцент Адамівська В.С.
 (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

	стор.
ЗАВДАННЯ НА РОБОТУ	2
РЕФЕРАТ	5
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	6
ВСТУП	8
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ	10
1.1 Критичний аналіз підходів до визначення адміністративних витрат	10
1.2 Огляд нормативно-правових документів, що регламентують порядок обліку адміністративних витрат	19
2 АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ НА ТОВ «АКАДЕМІЧНИЙ ДІМ	25
2.1 Аналіз діяльності та облікової політики на ТОВ «АКАДЕМІЧНИЙ ДІМ	25
2.2 Бухгалтерський облік адміністративних витрат на ТОВ «АКАДЕМІЧНИЙ ДІМ	36
2.3 Проблемні аспекти обліку (та/або оподаткування, контролю) адміністративних витрат та можливі шляхи їх вирішення	41
ВИСНОВКИ	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	47
ДОДАТКИ	50

Міністерство освіти і науки України
Криворізький національний університет
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра обліку, оподаткування, публічного управління
та адміністрування

РЕФЕРАТ

на кваліфікаційну (бакалаврську) роботу

на тему: «**Облік адміністративних витрат підприємства та шляхи їх оптимізації**»

ВР: 52 сторінок, 11 таблиць, 15 рисунків, 38 джерел, 4 додатки

Мета: розгляд процесу обліку адміністративних витрат з урахуванням управлінського підходу як у теоретичному, так і практичному аспектах.

Предмет дослідження: сукупність теоретичних і практичних основ ведення бухгалтерського обліку адміністративних витрат.

Об'єкт дослідження: дані бухгалтерського обліку, фінансової стосовно обліку адміністративних витрат на ТОВ «Академічний дім».

Методи дослідження: загальнонаукові та спеціальні методи дослідження (теоретичного узагальнення, порівняння, систематизація – для встановлення подібних і відмінних результатів досліджень різних науковців щодо сутності понятійно-категоріального апарату досліджуваної теми; аналіз; аналогія; індукція; дедукція; графічний – для наочної інтерпретації результатів дослідження тощо).

Результати дослідження: проведено критичний аналіз підходів до визначення сутності адміністративних витрат; розглянуто основні нормативно-правові документи, що регламентують особливості обліку адміністративних витрат та відображення інформації щодо них у формах фінансової звітності; охарактеризовано діяльність ТОВ «Академічний дім»; проаналізовано основні економічні показники господарської діяльності ТОВ «Академічний дім»; освітлено особливості облікової політики на ТОВ «Академічний дім»; освітлено первинний, аналітичний та синтетичний облік адміністративних витрат у цілому та на ТОВ «Академічний дім» зокрема; визначено проблемні аспекти обліку адміністративних витрат на підприємстві та наведено рекомендації щодо їх оптимізації.

Ключові слова: ВИТРАТИ, АДМІНІСТРАЦІЯ, АДМІНІСТРАТИВНІ ВИТРАТИ, ПЕРВИННИЙ ОБЛІК, АНАЛІТИЧНИЙ ОБЛІК, СИНТЕТИЧНИЙ ОБЛІК, ЗВІТНІСТЬ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

1. АВ – адміністративні витрати
2. АМ – амортизація
3. БКУ – бюджетний кодекс України
4. БО – бухгалтерський облік
5. ВКО – видатковий касовий ордер
6. ВТ – витрати
7. ГА – Горизонтальний аналіз
8. ГЕК – Гроші та їх еквіваленти
9. ДЗРБ – Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом
10. ДЗТРП – Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги
11. ДТ – дебет
12. ЗП – заробітна плата
13. ЗП – заробітна плата
14. ІОВ – Інші операційні витрати
15. ІПЗ – Інші поточні зобов'язання
16. КМУ – кабінет міністрів України
17. КТ – кредит
18. МШП – малоцінні та швидкозношувані предмети
19. НВТ – накладні витрати
20. НП – Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)
21. ОЗ – основні засоби
22. ОП – оплата праці
23. ОтУ – обслуговування та управління
24. ПД – первинні документи
25. ПКЗРБ – Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом

26. ПКЗТРП – Поточна кредиторська заборгованість за товари роботи
послуги
27. ПКУ – податковий кодекс України
28. ПНП – податок на прибуток
29. РК – Резервний капітал
30. СБ – собівартість
31. СРП – Собівартість реалізованої продукції
32. СЦЗ – соціальні заходи
33. ТОВРЧ – таблиць обліку використання робочого часу
34. УП – управління
35. ФЗ – фінансова звітність
36. ФР – фінансові результати
37. ФРДО – Фінансовий результат до оподаткування
38. ЧДР – чистий дохід від реалізації послуг
39. ЧП – Чистий прибуток

ВСТУП

АВ допомагають у менеджменті підприємства, забезпечуючи моральне функціонування всіх відділів і служб.

Вони є основою для планування бюджету та прогнозування майбутніх ВТ, що дозволяє підприємству раціонально розподіляти ресурси.

Вони піддаються контролю та аналізу, що дозволяє виявляти можливості для оптимізації ВТ та підвищення ефективності УП ресурсами.

Постійне зростання обсягу та долі АВ у загальних ВТ підприємств підтверджує необхідність пошуку оптимальних методів обліку та аналізу. Ці методи мають враховувати потреби УП та інших зацікавлених сторін у економічній інформації. Покращення обліку та аналізу АВ на виробничих підприємствах сприяє вдосконаленню механізму УП в умовах ринку і покращенню їх ФР.

Облік АВ є складною та багатогранною задачею. Необхідність удосконалення цього процесу стає вкрай актуальною в умовах постійних змін у бізнес-середовищі, стрімкого розвитку технологій та зростання конкуренції. Тому вивчення цієї теми має велике значення для фахівців у галузі обліку, фінансів та УП.

У даній роботі буде розглянуто не лише сутність та складність обліку АВ, але й визначені шляхи їх оптимізації. Дослідження цієї проблеми дозволить виявити ключові аспекти та недоліки існуючого підходу до обліку АВ і запропонувати конструктивні рекомендації щодо їх оптимізації та підвищення ефективності УП фінансовими ресурсами підприємства.

Мета дослідження полягає в ретельному аналізі і дослідженні процесу обліку АВ на підприємстві з метою виявлення проблем, недоліків та можливостей для їх оптимізації.

Предмет дослідження – процес обліку АВ на підприємстві.

Об'єкт дослідження – інформація у БО, фінансової звітності стосовно АВ, які включають у себе всі ВТ, пов'язані з УП підприємством, та необхідні для

забезпечення нормального функціонування його діяльності, але не можуть бути прямо віднесені до виробництва на ТОВ «Академічний дім».

Основними завданнями є:

1. Вивчення сутності та особливостей АВ як складової частини загальних ВТ підприємства.
2. Аналіз і оцінка існуючого підходу до обліку АВ з урахуванням вимог сучасного бізнес-середовища.
3. Виявлення факторів, що впливають на ефективність обліку АВ та їх вплив на ФР підприємства.
4. Розробка та обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення процесу обліку АВ з метою оптимізації витрат та підвищення ефективності УП фінансовими ресурсами підприємства.
5. Надання рекомендацій з практичного застосування отриманих результатів для підприємств з різноманітних галузей діяльності.

Теоретична основа дослідження базується на принципах БО, теорії УП ВТ, а також на концепціях фінансового УП та оптимізації бізнес-процесів.

Для досягнення визначених цілей та завдань використовувалися наступні методи дослідження: аналіз, узагальнення, систематизація, порівняння, класифікація наукових джерел інформації. Це дало можливість систематизувати та узагальнити різноманітні підходи вчених до розглянутої проблематики. Інформаційною базою роботи послужили: законодавчі акти України, нормативно-правові документи з питань обліку та аналізу АВ, наукові праці вітчизняних і зарубіжних дослідників у цій сфері, облікова політика підприємства та фінансова звітність.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ

1.1 Критичний аналіз підходів до визначення адміністративних витрат

АВ відіграють важливу роль у забезпеченні безперебійної роботи підприємства. Без них підприємству неможливо ефективно функціонувати. Інвестування в АВ є необхідною умовою успішного ведення бізнесу.

АВ охоплюють широкий спектр послуг та ресурсів, необхідних для підтримки роботи підприємства. Ці ВТ включають в себе як рутинні, так і непередбачувані потреби. Для ефективного управління бюджетом важливо розуміти всі аспекти АВ.

В умовах нестабільної економіки керівництву підприємств важливо приділяти пильну увагу раціональному розподілу та економному використанню коштів. Непередбачуваність економічного середовища робить питання оптимізації ВТ на підприємстві ще більш актуальним.

Для успішного ведення бізнесу в мінливих економічних умовах важливо чітко контролювати всі статті ВТ, включаючи адміністративні.

Враховуючи важливість АВ для ефективності роботи підприємства, ця тема стала предметом активних досліджень науковців, які пропонують різні теоретичні та практичні підходи до їх вирішення. Розглянемо їх у табл. 1.1.

Табл. 1.1 – Тракткування АВ з поглядів експертів у науці

Автор	Думка про адміністративні витрати
Подмешальська Ю. В., Феофанова Л. К. та Осетрова Г. Ю.	адміністративні витрати являють собою суму всіх витрат підприємства, які не пов'язані з виробництвом, але пов'язані з управлінням підприємством. Ці витрати не збільшують вартість готової продукції, але збільшують вартість підприємства і без їх реалізації діяльність буде неможлива. Адміністративні витрати, які є витратами на управління, вимагають своєчасного, повного і об'єктивного обліку
Грабова Н.М.	до адміністративних витрат відносяться ті загальногосподарські витрати, які спрямовані на управління підприємством в цілому. Вони займають велику частку операційних витрат, які не включені в собівартість продукції
Бутинець Ф.Ф., Сука П.Л.	адміністративні витрати являють собою суму всіх витрат підприємства, які не можна безпосередньо віднести до

	виробництва, але які є життєво важливими, тобто без їх здійснення така діяльність була б неможлива.
Маренич Т.Г.	підкреслював, що адміністративні витрати хоч і не приймають участь у створенні продукції, але вони є необхідними для нормального функціонування виробництва
Ловінська Л.Г.	адміністративні витрати – витрати на технічне обслуговування і управління виробництвом (майстерні, площадки), які змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно до зміни в діяльності.
К. Друрі	такі витрати не гарантують, що вони будуть приносити дохід у майбутньому, тобто вони будуть створювати додаткову цінність для конкретного продукту. Вони виникають, стверджує він, не в процесі виробництва, а на інших стадіях життєвого циклу продукту, і тому недоречно враховувати їх до собівартості продукції
Фаріон В.Я.	утримання служб і відділів управління підприємством, апарату управління вимагає відповідних витрат. Ці витрати є обов'язковими та немінучими. На відміну від прямих витрат, які включені в собівартість продукції, вони відносяться до адміністративних витрат, і останні безпосередньо впливають на фінансові результати, оскільки вони пов'язані з утриманням та організацією підприємства в цілому

Виходячи з даних табл. 1.1., можна зробити висновок, що АВ охоплюють усі ВТ, пов'язані з управлінням підприємством, які не включені до ВТ на виробництво продукції. Вони повинні бути на підприємстві для нормальної його роботи, і потребують своєчасного та об'єктивного обліку.

Хоча ці ВТ не генерують додатковий дохід, вони безпосередньо впливають на ФР підприємства.

Але в поглядах науковців є певні відмінності у визначення АВ. У табл. 1.2 дослідимо різницю в ознаках АВ всіх спеціалістів у науковій сфері.

Згідно табл. 1.2 всі автори єдині в думці, що АВ виступають ВТ на допомогу головної діяльності підприємства.

АВ охоплюють загальні ВТ, які пов'язані з управлінням та обслуговуванням потреб підприємства. Ці ВТ включають утримання персоналу (ЗП, премії), сплату податків та інших обов'язкових платежів, ВТ на утримання та експлуатацію ОЗ та нематеріальних активів, витрати на зв'язок, винагороди за спеціальні професійні послуги та інші.

Одним із пріоритетних заходів щодо зниження загальних ВТ, яке призводить до зменшення СБ продукції і збільшення її конкурентоспроможності, є скорочення додаткового штату, такого як секретарі, бухгалтери, транслейтори, управителі середньої ланки та інші. Підвищення продуктивності праці також є необхідним. Технічний прогрес також приймає участь у зменшенні ВТ, зокрема купівля нової техніки, автоматизація управлінських процесів, вдосконалення технологій. Зниження АВ, що призводить до збільшення ФР, – одне з ключових завдань працівників управління підприємства.

ВТ на ОтУ підприємством, які не включаються до СБ продукції, належать до інших ВТ та визнаються ВТ того звітного періоду, в якому вони були зроблені. АВ відображаються в декларації з ПНП підприємств у складі інших ВТ (графа 06) з можливістю їх деталізації у графі 06.1.

Відповідно до ПКУ, АВ підприємства враховуються при оподаткуванні як інші ВТ того періоду, в якому вони були фактично понесені.

Одним з ключових викликів для керівництва є ретельний аналіз ВТ, пов'язаних з функціонуванням бізнесу. З цієї причини багато українських підприємств приділяють значну увагу обліку, аналізу та контролю управлінських ВТ, які належать до категорії непрямих ВТ.

Підвищення ефективності ведення організацій значною мірою залежить від оптимізації та мінімізації різноманітних ВТ, що виникають протягом діяльності фірми: від СБ продукції та послуг до ВТ, які впливають на ФР. При цьому не завжди чітко окреслено, в яких саме видах продукції ці ВТ знаходять відображення у виручці та ціні реалізації. Це зумовлює потребу в інформації про

величину таких ВТ у СБ виробленої продукції. Дане питання активно обговорюється вітчизняними та закордонними науковцями, проте єдиної думки щодо його вирішення наразі не досягнуто, що підкреслює необхідність подальших досліджень у цій сфері.

На рис. 1.1 розглянемо складові АВ.

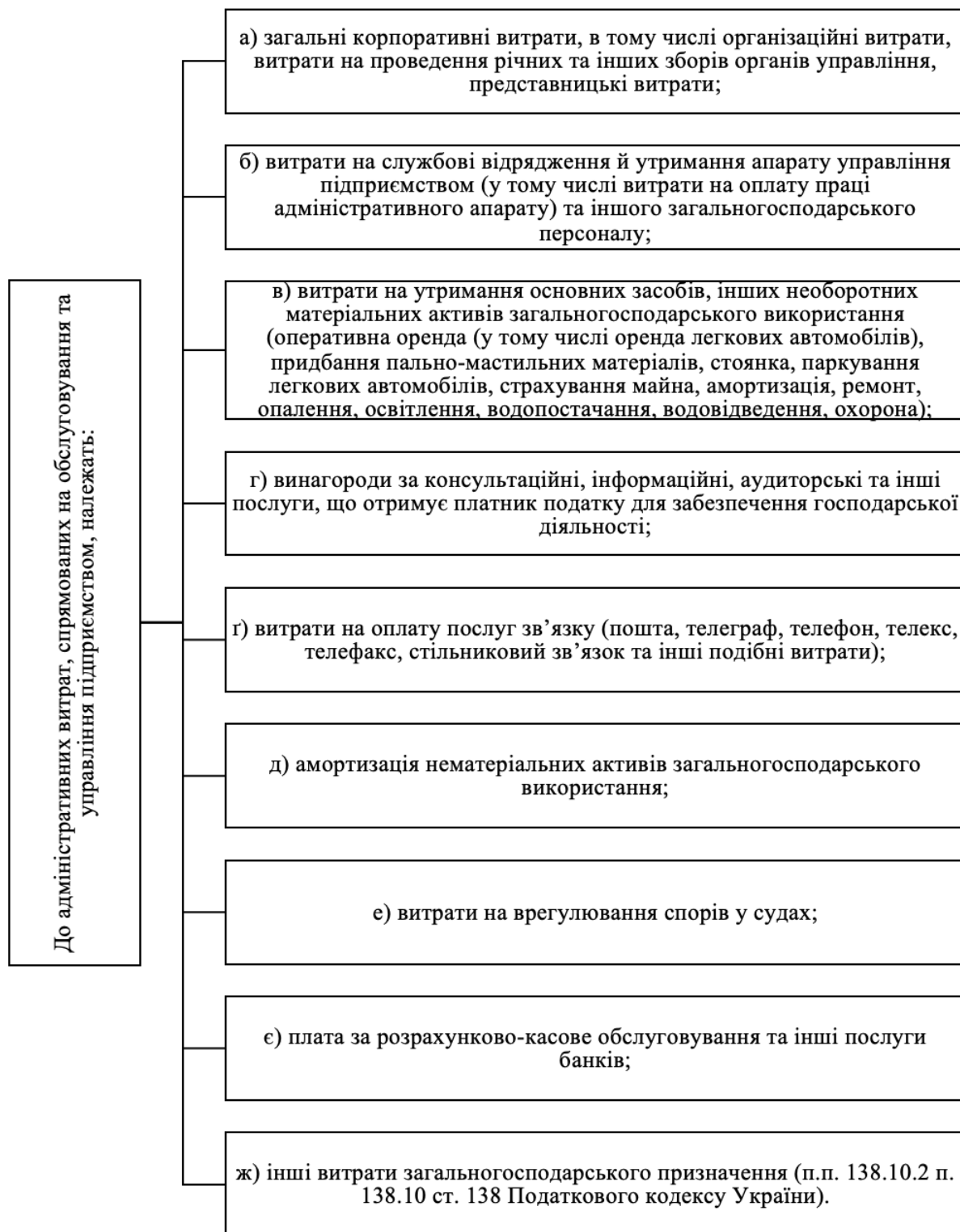

Рис. 1.1 – Структура АВ

Вдосконалення обліку непрямих ВТ, зокрема ВТ на управління, стає фундаментом для пошуку оптимальних управлінських рішень у сучасних умовах. Це також сприяє забезпеченню оперативності та аналітичності облікового процесу.

УП ВТ на підприємстві – це комплексна система, що охоплює всі ключові функції менеджменту, спрямовані на оптимізацію ВТ. Вона включає в себе: розробку та прийняття УП рішень: визначення цілей та стратегії УП ВТ, формування бюджетів, розробку заходів щодо економії ресурсів; реалізацію прийнятих рішень: впровадження заходів з економії коштів, контроль за їх виконанням, коригування стратегії при необхідності; контроль за виконанням: моніторинг ВТ, аналіз їх динаміки, виявлення резервів економії, оцінка ефективності впроваджених заходів.

Планування ВТ – це процес визначення необхідного рівня ВТ для забезпечення ефективної роботи підприємства та прогнозування прибутку, який може бути отриманий за певного рівня та структури ВТ.

Важливою складовою планування АВ є їх нормування, яке полягає у встановленні максимально допустимого рівня НВТ у загальних ВТ на виробництво продукції або її вартості.

Існує два основних методи визначення нормативу НВТ

1. Статистичний метод:

Цей метод ґрунтується на рівні ВТ та інших показниках у базовому році з урахуванням можливих змін у плановому періоді.

Переваги: простий у розрахунку, не потребує детального аналізу статей ВТ.

Недоліки: не враховує зміни у технології виробництва, структурі продукції, цінах на ресурси тощо.

2. Розрахунковий метод:

Цей метод передбачає детальний розрахунок річних ВТ за кожною статтею.

Переваги: більш точний, враховує різні фактори, що впливають на рівень витрат.

Недоліки: більш складний у розрахунку, потребує більше часу та ресурсів.

Вибір методу нормування залежить від специфіки підприємства, доступності інформації та цілей планування.

Дослідимо методику нормування НВТ за статистичним методом. Його можна використовувати, якщо організація не планує істотних змін в обсягах та асортименті продукції.

За основу береться базовий рівень адміністративних НВТ за попередній період. Потім виділяють постійні НВТ, які не залежать від обсягів виробництва (ЗП адміністративного персоналу тощо). Далі виділяють змінні НВТ, які змінюються пропорційно до обсягів виробництва (ВТ на відрядження і т.п.).

Норматив НВТ розраховується за формулою:

$$V_a = V_{a.\text{пост}} + V_{a.\text{зм}}$$

де $V_{a.\text{пост}}$ – постійна величина АВ;

$V_{a.\text{зм}}$ – змінна величина АВ.

Важливо зазначити, що величина $V_{a.\text{пост}}$ не може залишатися незмінною протягом тривалого часу. Це пов'язано з інфляційними процесами, характерними для ринкової економіки будь-якої країни. Інфляція призводить до зростання номінальної ЗП адміністративного персоналу, переоцінки ОЗ та інших ВТ.

Тому при визначенні нормативного рівня постійної частини НВТ на майбутній період слід обов'язково враховувати прогнозний рівень інфляції. Це дозволить більш точно оцінити необхідні ВТ та уникнути їх недооцінки.

Тому, плановий показник постійної частки АВ може становити:

$$V_{a.\text{пост(пл)}} = V_{a.\text{пост(б)}} * I_{\text{інф.пр.}}$$

де $V_{a.\text{пост(пл)}}$ – планова величина адміністративних НВТ;

$V_{a.\text{пост(б)}}$ – фактичний рівень постійних НВТ у базовому році.

Зрозуміло, що інфляція має вплив і на змінні витрати – зростають тарифи на послуги зв'язку, витрати на відрядження (добові, вартість послуг з проживання та ін.), тарифи на інформаційне забезпечення виробництва (послуги Інтернет, вартість довідкової літератури) та інші витрати. Тобто,

Звичайно, інфляція також впливає на змінні ВТ. Це проявляється у зростанні цін на мобільний та інтернет-зв'язок, поштові послуги, ВТ на відрядження, які включають добові ВТ, ВТ на проживання і транспорт.

$$V_{a.zm(пл)} = V_{a.zm(б)} * I_{inf.pr.} * I_{тп}$$

де $V_{a.zm(б)}$ – фактичний рівень змінних АВ базового року;

$I_{тп.}$ – очікуване зростання обсягу вироблення товарної продукції у плані, виражене у відсотках або коефіцієнті.

Нормативний рівень плану НВТ $V_{a.(пл)}$ розраховується:

$$V_{a.(пл)} = V_{a.пост(пл)} + V_{a.zm(пл)}$$

На етапі впровадження УП рішення ключова роль відводиться наступним функціям (рис. 1.2):

Рис. 1.2 – Функції УП рішення

Класифікація ВТ є фундаментом для їх ефективного УП. Вона дає можливість:

- структурувати та систематизувати інформацію про ВТ;
- встановити єдину методологію для планування, обліку, аналізу та контролю ВТ;
- створити дієвий механізм стимулювання оптимізації ВТ;
- точно відобразити різницю між різними компонентами ВТ;
- розробити систему УП НВТ на всіх етапах виробництва.

Проаналізуємо класифікацію ВТ на рис. 1.3.

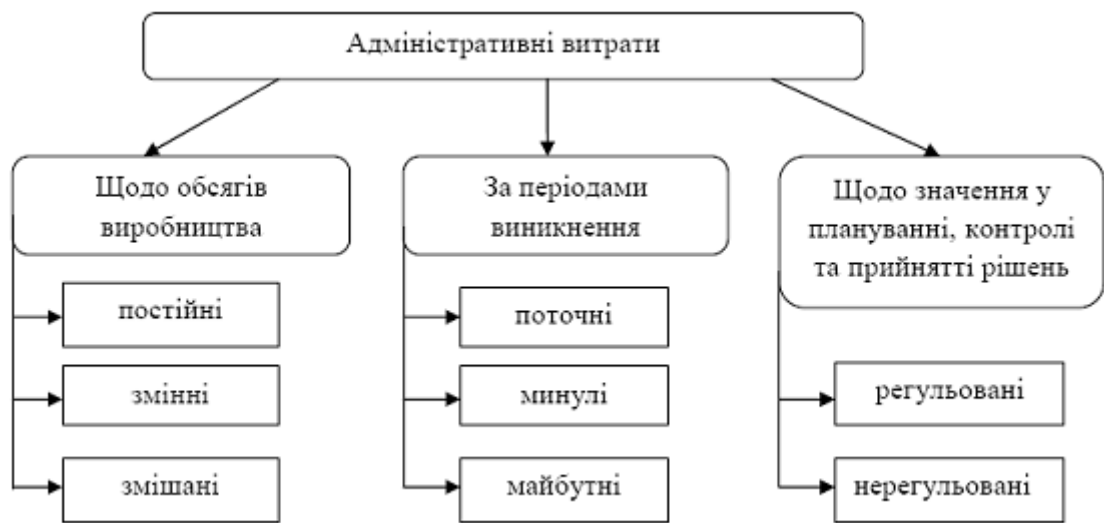

Рис. 1.3 – Класифікація АВ

Щоб зрозуміти види ВТ, представимо що є керуючий магазином.

Постійні ВТ - це те, що він платить щомісяця, незалежно від того, скільки товарів продаємо. Це може бути оренда приміщення, ЗП продавця, комунальні послуги тощо.

Змінні ВТ - це те, що він витрачає на виробництво та продаж товарів. Це може бути сировина, упаковка, доставка тощо. Чим більше товарів магазин продав, тим більше витрачається на змінні ВТ.

Змішані ВТ - це ті, які частково постійні, а частково змінні. Наприклад, ЗП менеджера може бути фіксованою щомісячною сумою, але він також може отримувати бонус, який залежить від обсягу продажів.

Нерегульовані або фіксовані АВ - це постійні ВТ, які залежать від того, наскільки великий магазин. Чим більше приміщення, тим більше керуючий платить за оренду. Чим більше товарів магазин продав, тим більше керуючому потрібно продавців, охоронців, бухгалтерів тощо.

Таким чином, щоб прийняти правильне та результативне рішення щодо УП АВ фірми, важливо керуватися не емоціями, а чіткими та обґрунтованими принципами.

При цьому слід враховувати:

- поточний стан та масштаби діяльності фірми: рентабельність, обсяги виробництва та продажів, доступність ресурсів (фінансові, матеріальні, трудові)
- стратегічні цілі та напрямки розвитку підприємства.

Внутрішні та зовнішні фактори:

- внутрішні: рівень автоматизації, ефективність УП, кваліфікація персоналу тощо.
- зовнішні: економічна ситуація, ціни на продукцію, державна політика, податкові ставки, інфляція тощо.

Тільки ретельний аналіз всіх цих факторів дозволить прийняти виважене та ефективне рішення про УП АВ організації.

1.2 Огляд нормативно-правових документів, що регламентують порядок обліку адміністративних витрат

Ефективне державне регулювання підприємництва неможливе без чіткої та всебічної правової бази. Такі документи встановлюють рамкові умови для роботи підприємців, визначають їхні права та обов'язки, а також механізми державного контролю. Важливо, щоб законодавство у цій сфері відповідало потребам як бізнесу, так і суспільства.

Система нормативних актів, що визначають діяльність суб'єктів господарювання в Україні, є:

1. Конституція України. Описує загальні принципи господарювання, підприємництва та право власності.

2. Закони України:

- загальні закони, які визначають бюджетну систему, або такі, що визнають суб'єкт господарювання банкрутом і т.д.;

- закони про певні види діяльності, наприклад, зовнішньоекономічну, банківську, фондову біржу та ін.;

- закони про певні види відносин у діяльності. До таких документів належать всі Кодекси, наприклад ПКУ, БКУ.

Облік АВ в Україні ґрунтується на Типових положеннях КМУ та інших нормативних документах.

Підприємства при роботі з АВ повинні керуватися Типовими положеннями, Положенням про склад ВТ та Положенням про ФР.

Дотримання норм обліку АВ є обов'язковим для всіх українських підприємств.

Одним з ключових законодавчих документів, які регулюють АВ, є ПКУ. Він є «податковою Біблією» України, яка містить всі правила та норми оподаткування. Важливо, щоб ПКУ був простим, зрозумілим та сприяв розвитку економіки України.

Окрім ПКУ існують і інші нормативні акти, що формують та оцінюють АВ, які відображені у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Нормативні акти, які регулюють АВ

№	Документ	Короткий зміст	Особливості використання
1.	Конституція України Прийнятий ВР України від 28.06.96 №30 [29, с 7].	Основний закон України про регулювання правові засади підприємства	Загальні положення, що регулюють діяльність підприємства, його правові засади
2.	Про державну контрольно- ревізійну службу в Україні. Закон України від 26.01.93 р. №2939-ХІІ.	Визначає статус даної контрольно-ревізійної служби в Україні, її функції та правові основи діяльності	Організація проведення ревізії на підприємстві

3.	Закон України Про оплату праці. від 25.03.95 р.	Нормативне визначення зарплати і регулювання її оплати	Облік та контроль додержанням законодавчих положень з оплати праці
4	Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України від 16.07 99 р. №996-XIV.	Основні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві.	Регламентує організацію обліку витрат та відображення результатів обліку у фінансовій звітності
5	Господарський кодекс України від 16.01.2003р. №436 IV	Зміст і форма звіту про фінансові результати, а також загальні вимоги до розкриття його статей	Відповідність господарської діяльності підприємства чинному законодавству
6	Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» від 28.10.99 р. №1706	Засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності	Для організації обліку операцій з запасами підприємства
7	Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 28.10.98р. № 1706	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації	Для організації обліку операцій, пов'язаних з витратами підприємства.

Наразі в Україні не існує окремого законодавчого акту, який би винятково регулював формування АВ на підприємствах.

Це означає, що до цих відносин застосовуються загальні принципи та правила господарського законодавства України.

Важливість УП ВТ важко переоцінити. Саме від достовірної, оперативної та ґрунтовної інформації про ВТ залежить ефективність роботи підприємства, його конкурентоспроможність та досягнення поставлених цілей.

Знання про структуру та динаміку ВТ дозволяє керівникам оптимізувати виробничі процеси, мінімізувати непродуктивні ВТ та максимізувати прибуток.

Аналіз ВТ дає можливість визначити рентабельність діяльності, оцінити ризики та перспективи розвитку.

Інформація про ВТ є основою для планування бюджету, визначення пріоритетних напрямків розвитку та інвестування.

На рис. 1.4 дослідимо методи УП ВТ.

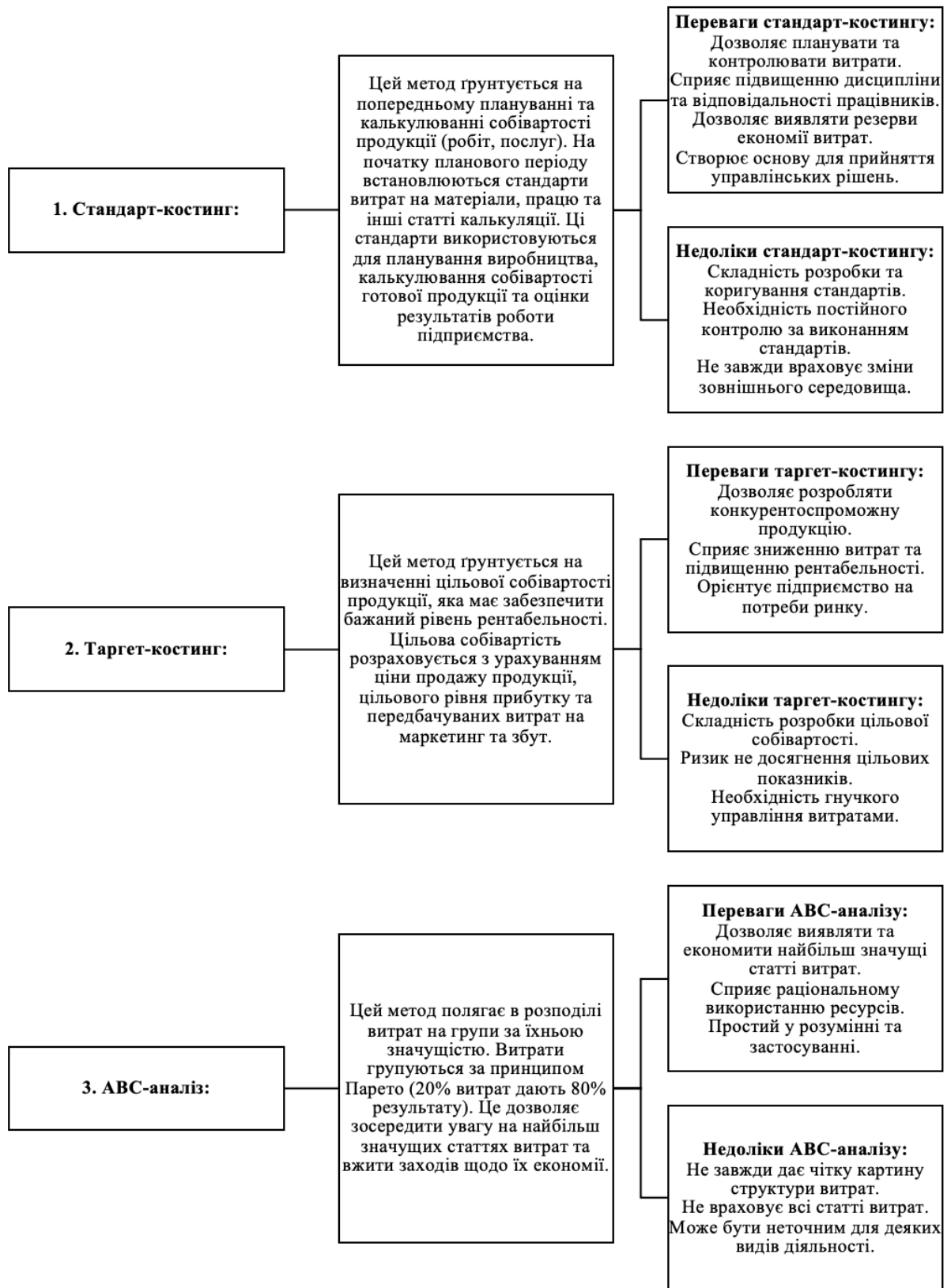

Рис. 1.4 – Методи управління ВТ

Підходи до управління АВ можуть різнитися в кожній країні в залежності від кількох факторів:

1. У розвинених країнах АВ зазвичай вищі, оскільки там вищі ЗП, вартість оренди офісних приміщень та складніше оподаткування.

2. В деяких сферах, таких як послуги, АВ можуть складати значну частину загальних ВТ.

3. Великі підприємства, як правило, мають більшу структуру УП, що може вимагати більших АВ.

4. У деяких країнах, наприклад, в США, загальноприйнятою є практика делегування багатьох УП функцій стороннім організаціям (аутсорсинг), що може призводити до економії на АВ.

Порівняємо управління АВ в різних країнах:

1. США:

Американські компанії широко використовують бюджети для планування та контролю АВ.

Аутсорсинг: Багато американських компаній делегують деякі УП функції, такі як БО, обслуговування ІТ та УП персоналом, стороннім організаціям.

Американські компанії активно використовують сучасні технології, такі як програмне забезпечення для УП проектами та системи електронного документообігу, для автоматизації адміністративних процесів.

2. Європейський Союз:

Директива 2003/96/ЄС встановлює загальні принципи БО, включаючи правила обліку АВ.

Кожна країна-член ЄС має власні положення БО, які можуть містити додаткові положення щодо обліку АВ.

Багато європейських компаній використовують методи УП ВТ на основі діяльності (АВМ), які дозволяють їм розподіляти АВ на продукти та послуги.

3. Великобританія:

Британські компанії, так як і США, дуже розповсюджено використовують бюджети для регулювання АВ.

Деякі британські компанії централізують деякі управлінські функції, такі як бухгалтерський облік та обслуговування ІТ, в одному місці, що може призводити до економії коштів.

4. Німеччина:

АВ становлять значну частку через високі соціальні стандарти та умови праці. Проте, завдяки впровадженню продуктивних технологій та систем автоматизації, управління цими ВТ здійснюється ефективно.

5. Китай:

АВ можуть бути мінімальними завдяки низьким ЗП та іншим факторам. Проте, керування цими ВТ може бути складним через значну кількість бюрократії та складний регуляторний клімат.

6. Швеція:

Країна відома своєю високою продуктивністю та ефективним керівництвом, досягаючи цього завдяки впровадженню передових технологій та акцентуванню на інноваціях у сфері управління ВТ.

Ці приклади ілюструють, що в кожній країні існують свої унікальні виклики і підходи до УП АВ. Однак ефективне УП може сприяти зменшенню загальних ВТ і підвищенню конкурентоспроможності підприємств.

2 АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ НА ТОВ «АКАДЕМІЧНИЙ ДІМ»

2.1 Аналіз діяльності та облікової політики ТОВ «Академічний дім»

Товариство з обмеженою відповідальністю «АКАДЕМІЧНИЙ ДІМ» сформовано і діє на базі Статуту (дод. А), Конституції, Закону про товариства та інших законодавчих актів.

Подробну інформацію про назву аналізованого Товариства можна знайти на рис. 2.1.

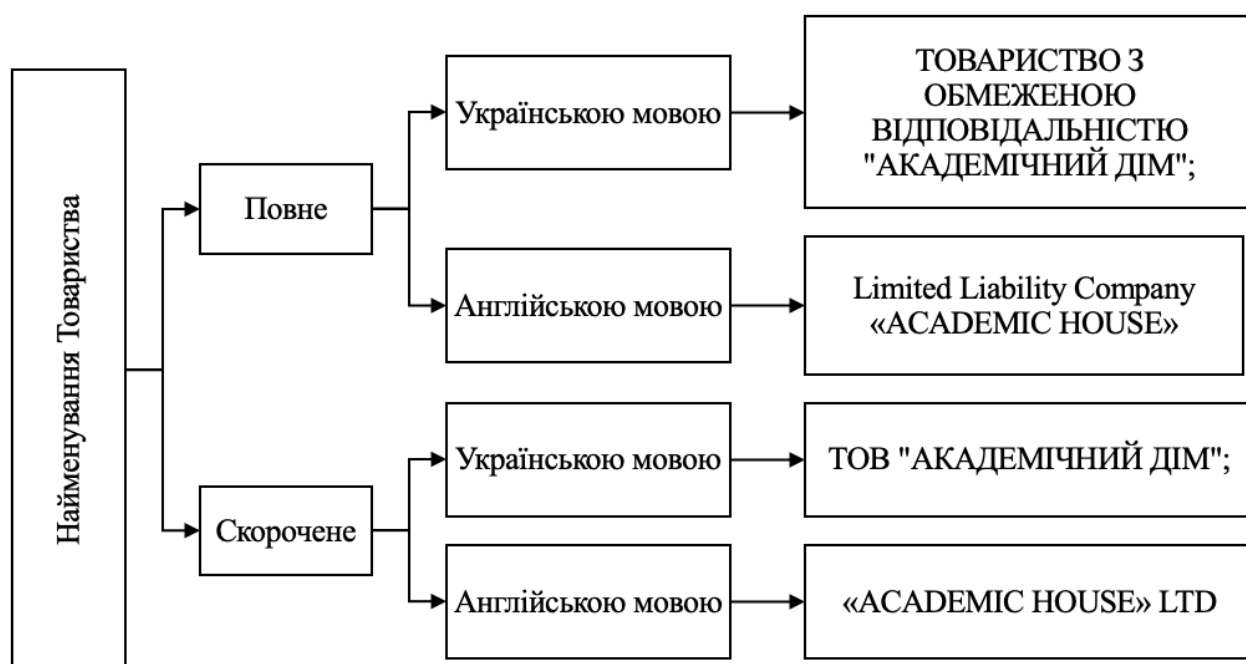

Рис. 2.1. – Дані про назву досліджуваного Підприємства

Предмет діяльності, як вказано у Статуті (дод. Б), визначає сферу занять організації або підприємства, вказує на вид послуг чи товарів, які вони надають або виробляють. Цей опис зазвичай є широким, але водночас конкретним, щоб визначити основні сфери інтересів компанії. Предмет діяльності становить

важливу частину Статуту, яка визначає межі функціонування та розвитку організації.

Предметом діяльності Товариства є:	дослідження і експериментальні розробки у сфері інших природничих та технічних наук;
	діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування у цих сферах;
	технічні випробування та дослідження;
	інша професійна, наукова та технічна діяльність;
	оптова та роздрібна торгівля металопродукцією та рудною сировиною;
	оптова та роздрібна торгівля напівфабрикатами з чорних і кольорових металів;
	оптова та роздрібна торгівля не обробленими чорними і кольоровими металами;
	оптова торгівля та роздрібна залізними виробами, водопровідними та опалювальними устаткуваннями;
	оптова та роздрібна торгівля товарами виробничо-технічного призначення;
	оптова та роздрібна торгівля нафтою, нафтопродуктами, ПЗМ, енергоносіями та електроенергією;
	оптова та роздрібна торгівля товарами народного споживання;
	оптова та роздрібна торгівля продовольчими товарами;
	оптова та роздрібна торгівля горілочаними та тютюновими виробами;
	діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту
	складське господарство та допоміжна діяльність у сфері транспорту;
	навчання дорослих та інші види освіти;
проведення землепорядних та земле оціночних робіт;	
побутові послуги, у т.ч. перукарні, автостоянки, лазні, пральні, косметолога, побутового прокату;	
послуги у сфері маркетингу, лізингу, рейтингу, хай рингу;	
виготовлення запасних частин до автомобілів, автобусів, сільськогосподарської техніки;	
послуги митного брокеру та послуги митного ліцензійного складу;	
монтаж, ремонт і профілактичне обслуговування засобів охоронної сигналізації;	

Рис. 2.2 – Предмет діяльності ТОВ «Академічний дім»

Основні особливості функціонування досліджуваного Товариства наведено на рис. 2.3.

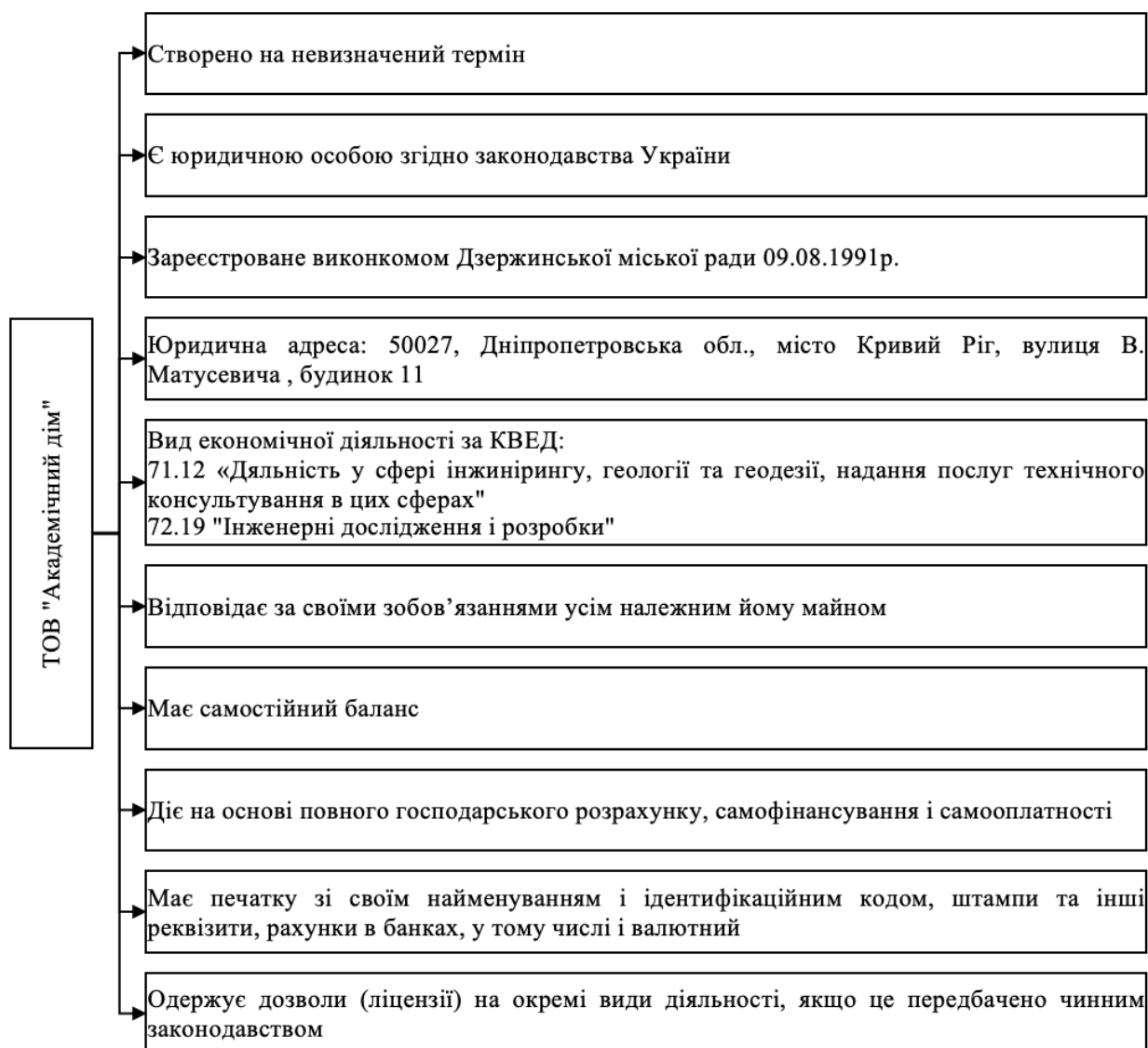

Рис. 2.3 – Ключові риси діяльності ТОВ «Академічний дім»

Об'єкти власності на підприємстві охоплюють широкий спектр матеріальних і нематеріальних активів, які є власністю цього підприємства і використовуються ним у своїй господарській діяльності. Серед них можуть бути будівлі, обладнання, запаси, транспортні засоби, а також права на інтелектуальну власність. Ці ресурси відіграють ключову роль у забезпеченні можливостей підприємства здійснювати свої виробничі та комерційні операції. Розглянемо які об'єкти власності є у ТОВ «Академічний дім».

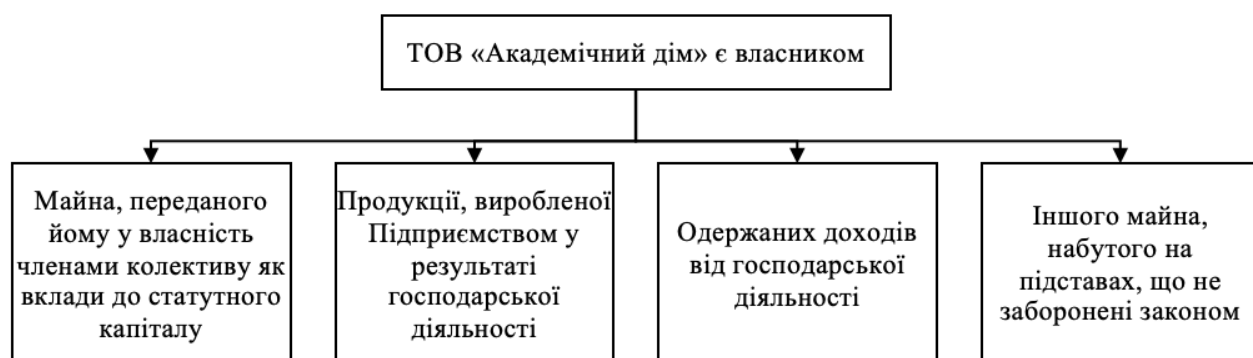

Рис. 2.4 – Об'єкти власності ТОВ «Академічний дім»

Напрями діяльності підприємства зазначаються у його статуті або установчих документах. Ці напрями також можуть бути визначені в установчих актах, положеннях, рішеннях засновників чи установчих угодах, залежно від правової форми підприємства.

Розглянемо напрями діяльності даного Товариства на рис. 2.5.

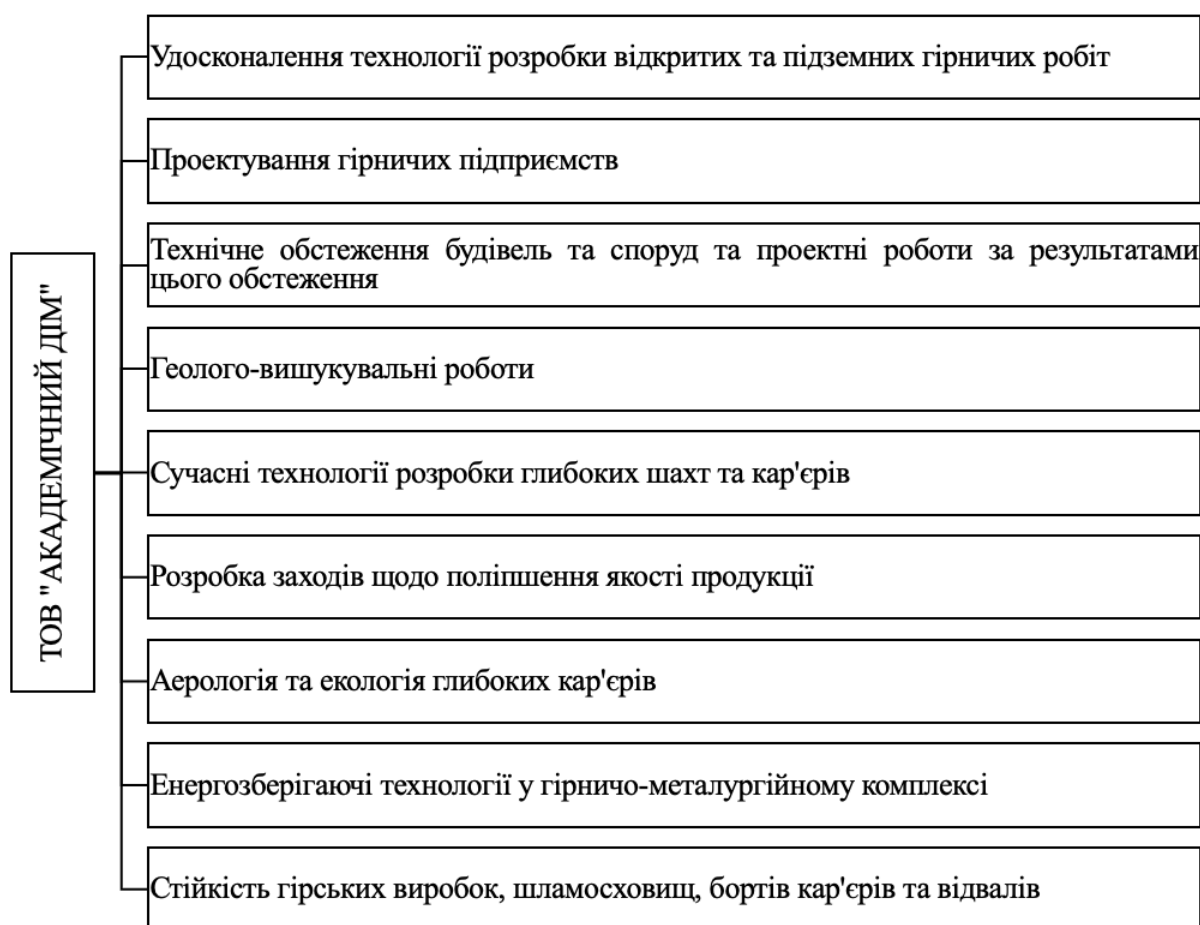

Рис. 2.5 – Напрями діяльності ТОВ «Академічний дім»

Права та обов'язки учасників Товариства (рис. 2.6) зазвичай фіксуються у статуті, установчих актах, положеннях, рішеннях засновників або установчих угодах, залежно від юридичної форми підприємства. Ці документи визначають різноманітні аспекти: внески учасників, умови їх участі у прийнятті рішень та управлінні підприємством, порядок розподілу прибутку чи збитків, процедури ліквідації компанії та інші питання, що регулюють правовий статус та операційну діяльність підприємства.

Рис. 2.6 – Права та зобов'язання учасників ТОВ «Академічний дім»

Для ефективного управління Товариством встановлюються наступні органи: Загальні збори Учасників, як найвищий орган, та Директор, що виступає в якості виконавчого органу.

Загальні збори Учасників Товариства складаються з його Учасників або їх призначених представників і мають право ухвалювати рішення з будь-яких аспектів діяльності Товариства. Голова Загальних зборів Учасників обирається з числа учасників Товариства.

Далі проаналізуємо головні показники фінансової діяльності ТОВ «Академічний дім» за 2021-2023 рр. (дод. Б-Г).

Табл. 2.7 – Горизонтальний аналіз активів за 2021-2022 рр.

Показник	2021	2022	Абс. Приріст, +-	Відн. Приріст, %
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	594,0	611,2	17,2	2,8956229
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	97,2	78,6	-18,6	-19,1358025
Гроші та їх еквіваленти	92,5	495,6	403,1	435,783784
баланс	783,7	1 185,4	401,7	51,2568585

Згідно табл. 2.7:

1. Дебіторська заборгованість за послуги зросла з 594,0 у 2021 році до 611,2 у 2022 році. Абсолютний приріст становить 17,2, а відносний приріст складає 2,9%.

2. Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом скоротилася з 97,2 у 2021 році до 78,6 у 2022 році. Абсолютне зменшення становить -18,6, а відносний приріст складає -19,1%.

3. Грошові кошти на балансі зросли з 92,5 у 2021 році до 495,6 у 2022 році. Абсолютний приріст склав 403,1, а відносний приріст становить 435,8%.

4. Загальний баланс збільшився з 783,7 у 2021 році до 1 185,4 у 2022 році. Абсолютний приріст становить 401,7, а відносний приріст складає 51,3%.

Аналізуючи таблицю, можна визначити тенденції змін показників за роки та їх вплив на фінансовий стан підприємства. Наприклад, збільшення грошових коштів на балансі і загального балансу свідчать про покращення фінансової стійкості компанії. Однак, збільшення дебіторської заборгованості може вказувати на збільшення ризику несплати боргів.

Табл. 2.8 – Горизонтальний аналіз пасивів за 2021-2022 роки

Показник	2021	2022	Абс. Приріст, +-	Відн. Приріст, %
Резервний капітал	204,7	396,0	191,3	93,4538349
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	297,3	298,8	1,5	0,50454087
Поточна кредиторська заборгованість за товари роботи послуги	238,9	194,6	-44,3	-18,5433236
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	6,1	37,6	31,5	516,393443
Розрахунками з оплати праці	29,4	170,3	140,9	479,251701
Інші поточні зобов'язання	1,4	37,0	35,6	2542,85714
баланс	783,7	1 185,4	401,3	51,2568585

Аналізуючи табл. 2.8:

1. Резервний капітал значно зрослий з 204,7 у 2021 році до 396,0 у 2022 році. Абсолютний приріст становить 191,3, а відносний приріст складає 93,45%. Це може свідчити про зростання фінансової стійкості підприємства та збільшення його власних ресурсів.

2. Нерозподілений прибуток збільшився лише на 1,5 одиниць або 0,5%, що може свідчити про стабільність фінансового стану підприємства в цьому аспекті.

3. Кредиторська заборгованість за послуги зменшилася на 44,3 одиниць або 18,5%. Це може свідчити про ефективне управління оборотними коштами та зменшення ризиків заборгованості перед постачальниками.

4. Кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом значно зросла на 31,5 одиниць або 516,4%. Це може бути зумовлено збільшенням обсягів операцій з бюджетними установами або змінами у законодавстві щодо розрахунків з бюджетом.

5. Розрахунки з оплати праці зросли на 140,9 одиниць або 479,3%, що може бути зв'язано зі збільшенням штату працівників або зростанням витрат на ОП.

6. Інші поточні зобов'язання значно зросли на 35,6 одиниць або 2542,9%, що може вказувати на додаткові фінансові зобов'язання або зміни в діяльності підприємства.

Табл. 2.9 – Горизонтальний аналіз активів за 2022-2023 роки

Показник	2022	2023	Абс. Приріст, +-	Відн. Приріст, %
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	611,2	1 767,2	1 156,0	189,136126
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	78,6	20,8	-57,6	-73,5368957
Гроші та їх еквіваленти	495,6	387,9	-107,7	-21,7312349
баланс	1 185,4	2 212,9	1 027,5	86,6796018

1. Дебіторська заборгованість за послуги значно зросла з 611,2 в 2022 році до 1 767,2 в 2023 році. Абсолютний приріст становить 1 156,0, а відносний приріст складає 189,14%. Це може свідчити про зростання обсягів продажу послуг, або про збільшення кредитних операцій з клієнтами.

2. Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом відносно зменшилася на 57,6 одиниць або 73,54%. Це може бути зумовлено змінами в законодавстві або ефективнішим управлінням фінансами компанії.

3. Грошові кошти зменшилися на 107,7 одиниць або 21,73%. Це може бути викликано зменшенням ліквідних активів компанії.

4. Загальний баланс підприємства зростав на 1 027,5 одиниць або 86,68%. Це може свідчити про загальний ріст обсягів діяльності та фінансового стану компанії. Однак, варто звернути увагу на складові цього зростання, оскільки зменшення ліквідності (ГЕК) може вплинути на фінансову стійкість підприємства.

Табл. 2.10 – Горизонтальний аналіз пасивів за 2022-2023 роки

Показник	2022	2023	Абс. Приріст, +-	Відн. Приріст, %
Резервний капітал	396,0	407,5	11,5	2,9040404
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	298,8	307,5	8,7	2,91164659
Поточна кредиторська заборгованість за товари роботи послуги	194,6	1 443,7	1 249,1	641,880781
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	37,6	49,3	11,7	31,1170213
Розрахунками з оплати праці	170,3	3,4	-166,9	-98,0035232
Інші поточні зобов'язання	37,0	-	-37	-100
баланс	1 185,4	2 212,9	1 027,5	86,6796018

1. Резервний капітал збільшився на 11,5 одиниць або 2,9%.

2. Нерозподілений прибуток також зрослий на 8,7 одиниць або 2,91%.
3. Кредиторська заборгованість за послуги значно зросла на 1 249,1 одиниць або 641,88%.
4. Кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом також зросла на 11,7 одиниць або 31,12%.
5. Розрахунки з оплати праці зменшилися на 166,9 одиниць або 98%. Це дуже значне зменшення, що може свідчити про реорганізацію управління персоналом або інші зміни в умовах праці.
6. Інші поточні зобов'язання зменшилися на 37 одиниць, що становить 100%. Це може бути зв'язано з внутрішньою перебудовою фінансових процесів компанії або іншими реорганізаційними заходами.
7. Загальний баланс підприємства зрослий на 1 027,5 одиниць або 86,68%. Це може свідчити про загальне збільшення обсягів діяльності або активів компанії у цьому періоді.

Табл. 2.11 – Аналіз фінансових результатів за 2021-2022 роки

Показник	2021	2022	Абс. Приріст, +-	Відн. Приріст, %
Чистий дохід від реалізації (рядок 2000)	668,3	2 080,0	1 411,7	211,237468
Собівартість реалізованої продукції (рядок 2050)	317,9	2 015,3	1 697,4	533,941491
Інші операційні витрати (рядок 2180)	204,7	-	-204,7	-100
Фінансовий результат до оподаткування (рядок 2290)	140,7	57,7	-83	-58,9907605
Чистий прибуток (рядок 2250)	114,5	39,3	-75,2	-65,6768559

1. Чистий дохід значно зріс на 1 411,7 одиниць або 211,24%. Це свідчить про значне збільшення обсягів продажу послуг компанії.

2. Собівартість реалізації також зросла на 1 697,4 одиниць або 533,94%. Це може вказувати на значне збільшення ВТ на виробництво продукції.

3. Інші операційні витрати відсутні у 2022 році. Це може бути зв'язано зі змінами в структурі ВТ або з оптимізацією операційних процесів.

4. Фінансовий результат до оподаткування зменшився на 83 одиниці або 58,99%. Це може бути пов'язано зі змінами у фінансових умовах або іншими факторами, що вплинули на ФР компанії.

5. Чистий прибуток зменшився на 75,2 одиниці або 65,68%. Це свідчить про те, що компанія заробила менше грошей після врахування всіх ВТ і податків у порівнянні з попереднім роком.

Табл. 2.12 – Аналіз фінансових результатів за 2022-2023 роки

Показник	2022	2023	Абс. Приріст, +-	Відн. Приріст, %
Чистий дохід від реалізації (рядок 2000)	2 080,0	2 305,8	225,8	10,8557692
Собівартість реалізованої продукції (рядок 2050)	2 015,3	2 295,2	280,2	13,8887511
Фінансовий результат до оподаткування (рядок 2290)	57,7	10,6	-47,1	-81,6291161
Чистий прибуток (рядок 2250)	39,3	8,7	-30,6	-77,8625954

1. Чистий дохід за 2023 рік порівняно з 2022 роком збільшився на 10,85%. Це свідчить про те, що компанія змогла наростити обсяг продажів або підвищити ціни на свою продукцію (послуги).

2. Собівартість реалізації за 2023 рік зросла на 13,89%. Це може бути пов'язано зі зростанням цін на фактори, що впливають на СБ.

3. Фінансовий результат до оподаткування за 2023 рік суттєво зменшився на 81,63%. Це може бути наслідком значного зростання СБ, а також інших факторів, що впливають на прибутковість.

4. Чистий прибуток за 2023 рік знизився на 77,86%. Це негативний результат, який свідчить про те, що компанія стала менш прибутковою, порівняно з 2022 роком.

На основі проведеного аналізу рекомендується вжити заходів щодо зниження СРП, проаналізувати цінову політику компанії та за необхідності її скоригувати.

2.2 Бухгалтерський облік адміністративних витрат на ТОВ «Академічний дім»

ПД в системі обліку АВ мають важливе значення з кількох причин:

1. Вони функціонують як підтвердження ВТ, що підтверджує фактичне використання коштів. Наприклад, акти виконаних робіт, виписки з банку та інші документи служать доказом ВТ, що забезпечує їх легітимність та обґрунтованість.

2. Вони становлять основу для БО АВ, використовуються для складання ФЗ та інших документів, що відображають ВТ.

3. ПД допомагають у плануванні та аналізі ВТ, дозволяючи виявити тенденції та здійснити УП аналіз ВТ з метою оптимізації.

4. Вони є важливим елементом для проведення аудиту та внутрішнього контролю, допомагаючи виявити можливі фінансові ризики та забезпечуючи правильність та достовірність обліку ВТ.

Отже, ПД в обліку АВ є необхідними для забезпечення точності, достовірності та ефективності фінансового обліку та управління ресурсами підприємства.

Первинними документами при відображенні накопичення АВ є накладні, рахунки, авансові звіти, розрахунки бухгалтерії, таблиць обліку робочого часу тощо.

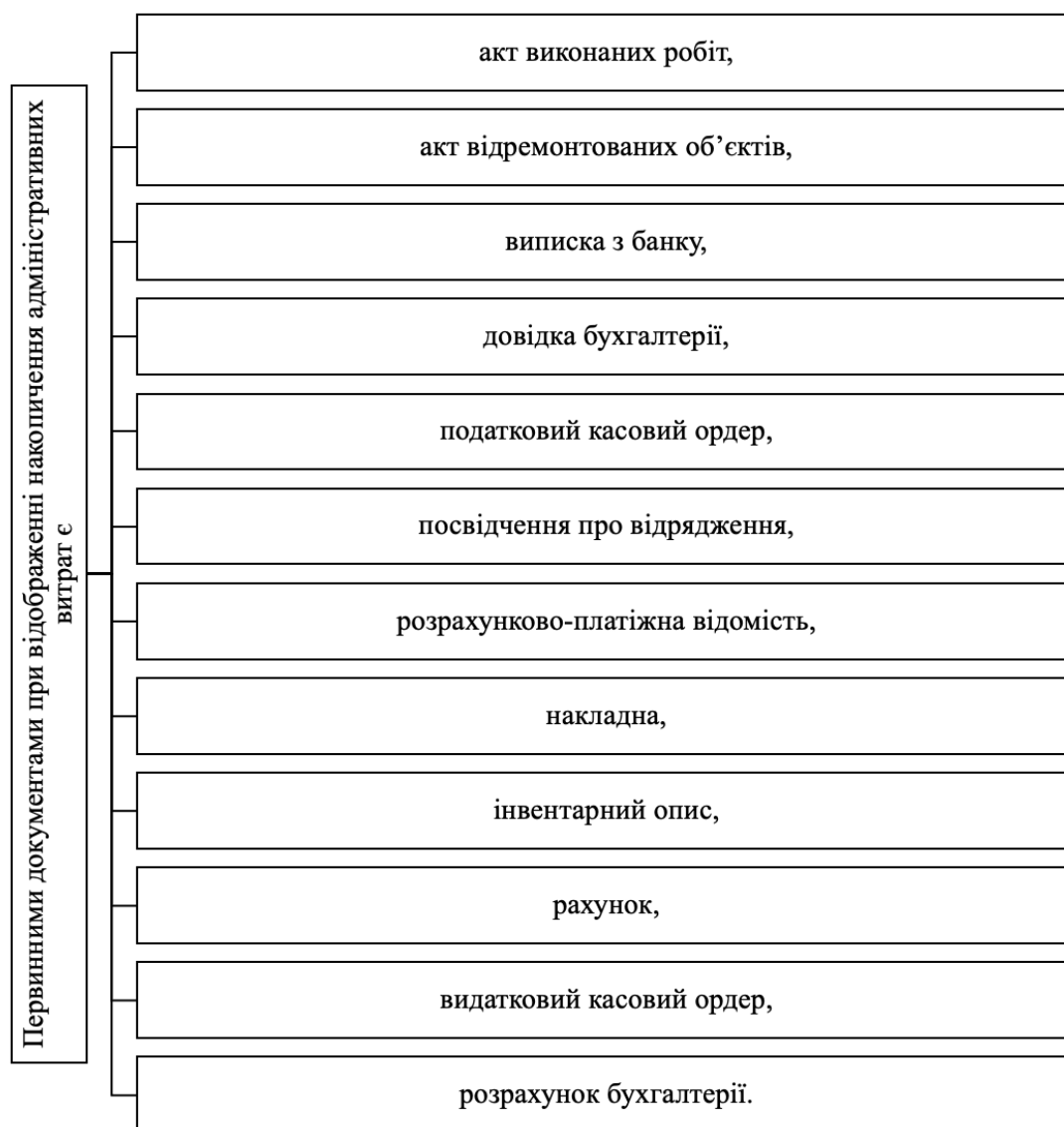

Рис. 2.7 – Первинні документи в системі обліку АВ [34]

Списання АВ у ФР оформлюється довідкою бухгалтерії.

Бухгалтерськими документами, які є підставою для визначення АВ, виступають:

- за амортизацією — розрахунок амортизації ОЗ»;
- за МШП — акт на списання МШП;
- за грошовими коштами — видатковий касовий ордер та виписка з банку;
- за витратами на відрядження — звіт про користування коштів, наданих

під звіт;

- за ЗП — таблиць обліку використання робочого часу, а також складений на його основі розрахунково-платіжна відомість.

Розглянемо кожен ПД на рис. 2.8

акт виконаних робіт	первинний документ, який відображає факт виконання робіт/надання послуг та конкретні види робіт/послуг, які були надані з зазначенням їх вартості та терміну виконання.
акт відремонтованих об'єктів	Акт, підписаний працівником цеху (відділу), що уповноважений на приймання основних засобів, та представником цеху (підприємства), який виконував ремонт, реконструкцію та модернізацію, здають до бухгалтерії підприємства (організації)
виписка з банку	копія записів на розрахунковому рахунку в банку, яка одночасно служить також підставою для бухгалтерських записів в обліковій системі.
довідка бухгалтерії	первинний документ довільної форми, який складає бухгалтер, аби оформити господарську операцію.
посвідчення про відрядження	є основним документом, який є підставою для відшкодування працівникові добових витрат, фінансування яких здійснюють за рахунок Міністерства
розрахунково-платіжна відомість	призначена для повідомлення працівника про нараховані виплати та здійснені утримання. Цей документ також відомий як розрахунковий листок по виплаті зарплати
накладна	документ, що використовується при передачі товарно-матеріальних цінностей від однієї особи іншій.
інвентарний опис	перелік майна установи із зазначенням кількості виявлених предметів та їхньої вартості
рахунок	рахунок, на якому обліковуються власні кошти, вимоги, зобов'язання банку стосовно його клієнтів і контрагентів та які дають можливість здійснювати переказ коштів за допомогою банківських платіжних інструментів
видатковий касовий ордер	це первинний документ, що застосовується для оформлення видачі готівки з каси підприємств

Рис. 2.8 – Значення первинних документів

Для відображення загальноспоживчих ВТ, пов'язаних з управлінням та обслуговуванням підприємства, використовується рахунок 92 АВ. На цьому

рахунку сума визнаних АВ заноситься на дебет, а списання здійснюється на кредит рахунку 79 ФР.

Аналітичний облік АВ може проводитися за окремими статтями ВТ або за окремими елементами ВТ.

Згідно з ПСБО 16, ВТ за статтями калькуляції включають прямі матеріальні ВТ, прямі ВТ на оплату праці, інші прямі ВТ та загальновиробничі ВТ.

ВТ на оплату праці апарату керівництва обліковують оплату керівника, замісників, головних робітників різних підрозділів, працівників бухгалтерської служби, секретарок тощо відповідно до посадових норм. При цьому суму списання відбувається у ДТ на рахунку 92, а по КТ на рахунку 66.

Відрахування за СЦЗ відображають внески за СЦЗ, які здійснюються з нарахованої ОП працівників апарату адміністрування. При цьому суму списання ДТ на рахунку 92, а КТ на рахунку 65.

Проведення з АВ з застосуванням 8 класу рахунків наведено у табл. 2.13

Табл. 2.13 – Проведення АВ із вживанням 8 класу

Зміст господарської операції	Дт	Кт
Передача матеріалів в експлуатацію в відділ автоматизованих систем управління	92	832
Надходження товарів та послуг в відділ матеріально-технічного забезпечення	92	84
Відображення зарплати відділа головного енергетика в регламентованому обліку	92	82
Списання матеріалів на затрати на транспортній дільниці	92	80
Списання витрат майбутніх періодів	92	39
Розподіл адміністративних витрат	79	92

Дослідимо облік АВ на ТОВ «Академічний дім»:

У ТОВ «Академічний дім» оплачено АВ з розрахункового рахунку – 4123 грн.

З каси сплачено ще 5000 грн АВ. Також особа з адміністративного відділу поїхала у відрядження – 6850 грн.

Нараховано ЗП директору підприємства – 16 500 грн.

МШП передані у користування відділу адміністрації – 7 210 грн.

Табл. 2.14 – Кореспонденція рахунків з обліку адміністративних витрат

Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн
Списано малоцінні та швидкозношувані предмети адміністративного призначення	92	22	7 210,00
Оплачені адміністративні витрати із каси підприємства	92	30	5 000,00
Оплачені адміністративні витрати із розрахункового рахунку підприємства	92	31	4 123,00
Списано витрати по відрядженню на адміністративні витрати	92	372	6 850,00
Нараховано заробітну плату працівникам адміністративного персоналу	92	66	16 500,00
Списано адміністративні витрати на фінансові результати	79	92	39 683,00

Адміністративні витрати, які відображаються у ФЗ підприємства, мають значення з кількох причин. Вони служать основою для ретельного аналізу фінансового стану підприємства, допомагаючи керівництву визначити обсяги та спрямування цих ВТ. Звіти про АВ стають важливим інструментом для планування бюджету та передбачення майбутніх ВТ, що допомагає керівництву у прийнятті обґрунтованих рішень про розподіл ресурсів на адміністративні потреби підприємства. Відображення АВ у ФЗ забезпечує контроль за їхнім обсягом та структурою, що дозволяє виявляти можливості для оптимізації ВТ та підвищення ефективності УП ресурсами. Крім того, звіти про АВ є важливим джерелом інформації для зацікавлених сторін, таких як інвестори та кредитори, що допомагає їм зрозуміти фінансовий стан підприємства та його УП ресурсами. Отже, відображення АВ у звітності стає ключовим елементом фінансового УП підприємства, сприяючи його стабільності та ефективності діяльності.

У ФЗ АВ вказуються наступним чином: у формі 2 - строка 2130, у формі 2(м) - у складі строки 2180, а у формі 2(мс) - у складі строки 2165.

У разі, якщо Звіт про ФР складено відповідно до НСБО 25, контроль або планування АВ на майбутній рік можна провести за такою формулою: сума на ДТ рахунку 92 має бути менше 20% суми строки 2280 у формі 2(мс).

У випадку, коли Звіт про ФР складений за НСБО 1, сума строки 2130 у формі 2 повинна бути меншою за 20% суми строк (2000+2120+2200+2220+2240) у формі 2.

2.3 Проблеми обліку адміністративних витрат та шляхи їх удосконалення

Більшість дослідників розуміють адміністративних витрат як ті, що пов'язані з ОтУ виробництва. Згідно з їхніми поглядами, адміністративних витрат охоплюють всі ВТ підприємства, які не можна безпосередньо віднести до виробництва, але є необхідними для життєдіяльності. Це означає, що без їхнього здійснення функціонування підприємства буде неможливим, хоча вони не завжди приносять безпосередні вигоди, але у будь-якому випадку приносять певну користь.

Отже, адміністративних витрат часто стають предметом досліджень у наукових працях, і в більшості випадків дослідники погоджуються з твердженням, що адміністративних витрат – це ВТ на обслуговування та управління основної діяльності.

Науково обґрунтований розподіл АВ потребує уважного вибору бази для їхнього розподілу. Важливо вибрати таку базу, яка найкращим чином відображає невикробничі НВТ.

Перед тим як розподілити адміністративних витрат, потрібно визначити, який об'єкт буде їхнім основним напрямком. Ці об'єкти можуть бути проміжними або кінцевими. Вважається, що проміжні об'єкти розподілу адміністративних витрат повинні обмежуватися лише виробничими підрозділами. Це пояснюється тим, що ВТ допоміжних підрозділів вже включені в СБ виробленої продукції, і розподіл АВ на ці підрозділи може призвести до подвійного включення їх у СБ продукції. Кінцевими об'єктами розподілу адміністративних витрат мають бути окремі види виробленої продукції.

Запропоновані заходи щодо вдосконалення обліку адміністративних витрат не виключають сучасної методики їх обліку. Вважається, що в БО

адміністративних витрат повинні бути зараховані на рахунок 79 «ФР». Проте в УП обліку АВ слід розподіляти на окремі види виробленої продукції, формуючи повну СБ. При цьому вивчені ВТ не будуть включені у виробничі ВТ, і керівники матимуть доступ до необхідної для них інформації.

З урахуванням особливостей обліку АВ можна виокремити кілька основних проблем, включаючи такі (рис. 2.9):

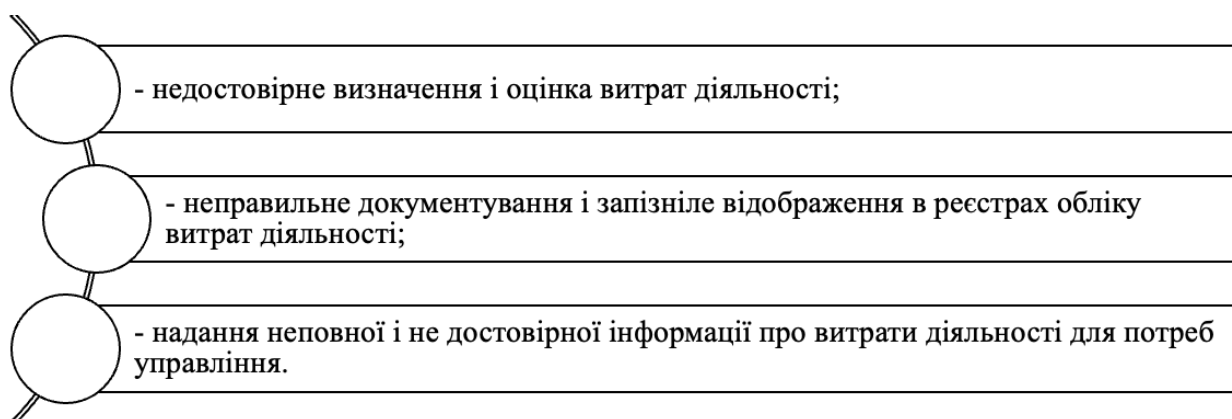

Рис. 2.9 – Проблеми обліку адміністративних витрат

Розв'язання цих проблем щодо вдосконалення обліку АВ підприємств України можна дослідити з трьох позицій (рис. 2.10):

Рис. 2.10 – Позиції рішення проблем обліку адміністративних витрат

Для поліпшення обліку АВ можна розглянути використання пробної форми під час списання ВТ з операційної діяльності. Це спростило б роботу бухгалтера та уникнуло б суб'єктивізму у складанні документів на списання ВТ. Використання єдиної форми допоможе забезпечити однаковий підхід до документування операцій для всіх працівників і уникнути непорозумінь, особливо при зміні бухгалтерів або перевірці даних.

Щодо удосконалення обліку АВ, можна визначити наступні напрями (рис. 2.11):

Рис. 2.11 – Напрями поліпшення обліку адміністративних витрат

Шийка О.Б. рекомендує розглядати всі виробничо-господарські підрозділи як центри, де можуть виникати витрати та за якими встановлюється відповідальність. Це дозволяє отримати більш деталізовану та точну інформацію про ВТ. Такий підхід сприяє ефективному управлінню господарською діяльністю та окремими її компонентами. Кожному рівню управління при цьому призначається конкретна відповідальність за витрати та їх оптимізацію. Схема управління адміністративних витрат за цим підходом подана на рисунку 2.12.

Рис. 2.12 – Схема керування адміністративних витрат за місцями появленню витрат

Тому вважається за доцільне встановити за правило прописувати у обліковій політиці кожного підприємства покарання за недостовірне документування та затримки у відзеркаленні в реєстрах обліку ВТ, а також за надання шахрайської інформації про ВТ для УП.

Крім того, запропоновано розділяти АВ пропорційно обсягу виробленої продукції для отримання повної СБ продукції. Цей метод розподілу ВТ може сприяти прийняттю ефективних УП рішень щодо виробництва різних видів продуктів та тактики організації.

Отже, наразі в економіці розробка та впровадження нових підходів до удосконалення обліку АВ має сенс. Таким чином можна отримати поліпшення фінансових показників та забезпечити більшу ефективність УП компанією в цілому.

ВИСНОВКИ

Дослідження теми показало, що ефективне УП цими ВТ є важливим фактором для забезпечення стабільного фінансового стану підприємства та підвищення його конкурентоспроможності. На основі проведеного аналізу можна зробити такі висновки:

АВ, хоча й не пов'язані безпосередньо з виробничою діяльністю, значно впливають на загальні ФР підприємства. До них належать ВТ на ОтУ підприємства, такі як ЗП адміністративного персоналу, оренда офісних приміщень, комунальні послуги, юридичні та аудиторські послуги тощо.

У дослідженні було виявлено, що існує кілька методів обліку АВ, кожен з яких має свої переваги та недоліки. Важливо вибрати метод, який найкраще відповідає специфіці діяльності підприємства та забезпечує точність і своєчасність обліку.

У роботі визначено, що облік АВ регламентується Конституцією, різними законами, положеннями БО.

Досліджено зарубіжний досвід УП АВ. Наприклад у США дуже популярним є аутсорсинг, який економить ВТ підприємства. Інші країни дуже розвинуті в плані автоматизації БО, що також дозволяє оптимізувати АВ.

Проаналізовано методи УП даними витратами. До них відносять Standart cost, target cost та ABC метод. Перший метод передбачає завчасне планування СБ продукції, другий – визначає цільову СБ продукції, третій – розподіляє ВТ на групи по своїй суттєвості.

Описано ТОВ «Академічний дім». Товариство виконує роботи в гірничій сфері, але також може робити дослідження в геології та геодезії, природничих та технічних науках.

Проаналізовано фінансові показники Товариства за останні 3 роки. За всі роки у товариства було збільшення ДЗТРП, що є причиною виникнення несплати боргів. Загальний баланс Активів зріс за ці ж два роки, скоріш за все за рахунок збільшення саме ДЗТРП.

ЧП у 2022 році зменшився. Ситуація не є дивною, тому що в даному році відбулось повномасштабне вторгнення в Україну, і це є причиною зменшення ФР на багатьох підприємствах.

У 2023 році також відбулося зменшення ЧП. Таке зменшення характеризується дуже великим показником СРП, який зростає кожен рік. Товариству необхідно вжити заходів щодо зменшення СРП, для того щоб прибуток хоча б на 10% мав тенденцію до збільшення.

Облік АВ ведеться на рахунку 92. На цьому рахунку обліковується утримання податків з адмін. персоналу, нарахування ЗП, амортизації і т.п.

Пропонується використовувати пропорційний метод розподілу АВ відповідно до обсягу виробленої продукції. Це сприяє точнішому визначенню СБ продукції та прийняттю ефективних УП рішень.

Для покращення обліку АВ доцільно розглядати всі виробничо-господарські підрозділи як центри виникнення ВТ і центри відповідальності. Це дозволяє чіткіше визначати відповідальність за понесені ВТ та їх оптимізацію, що сприяє ефективному УП господарською діяльністю.

Розробка та впровадження нових підходів до обліку АВ сприяють покращенню фінансово-економічних показників підприємства. Зниження АВ безпосередньо впливає на збільшення операційного прибутку, що є важливим фактором для забезпечення стійкого розвитку підприємства.

Рекомендується впроваджувати сучасні технології та системи автоматизації для підвищення точності та оперативності обліку АВ. Крім того, доцільно проводити регулярний аналіз ВТ з метою виявлення можливостей для їх оптимізації.

Отже, облік АВ є невід'ємною частиною фінансового УП підприємством. Ефективне УП цими ВТ дозволяє раціонально використовувати ресурси, підвищувати фінансову стабільність та конкурентоспроможність підприємства в умовах сучасної ринкової економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бухгалтерський облік: Основи теорії та практики: Підручник. – /Загородній А.Г., Партин Г.О. – К., 2009. – 422 с.
2. П(С)БО №16«Витрати» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 14.06.00 №131 [Електронний ресурс] / офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>.
3. Турило А.М. Управління витратами підприємства: Навч. посіб. Для студ. вузів. – К.: ЦУЛ, 2006. – 120с.
4. Методика нормування і планування накладних витрат підприємства за базовими показниками /Сажинець С.Й., Кміть В.М., 2001
5. Давидович І.Є. Управління витратами: навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008.
6. Андрущак Б.Л. Адміністративні витрати: організація обліку // Б.Л. Андрущак // Дебет-Кредит.– 2011. – №43. – С. 52-69.
7. Податковий кодекс України. № 2755-VI від 02.12.2010. // zakon.rada.gov.ua.
8. Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: Закон України від 12.05.2011р. № 3332-УІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nget=3332-17>.
9. Голов С.Ф. МСФЗ в Законі / С.Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011.– № 9. с.3-9.
10. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: практичний посібник / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко. – К.: Лібра, 2004. – 880 с.
11. Кондрашова Т. Міжнародні та національні стандарти бухгалтерського обліку: порівняльна характеристика / Т.Кондрашова, О.Соболева // Економіка. – К., – 2009. – № 4. – с.16-20.

12. Ловінська Л.Г. Бухгалтерський облік – інформаційне підґрунтя євроінтеграційних процесів в Україні / Л.Г.Ловінська / Экономика и управление. – К.: 2009. – № 1. – с. 23-28.
13. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2000 / Пер. з англ. за ред. С.Ф. Голова. – К. : ФПБАУ, 2000. – 1820 с.
14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Мінфін]: Положення від 20.10.1999 р. № 246.
15. П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» [Мінфін]: Положення від 31.03.1999 р. № 87 із змінами та доповненнями.
16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Мінфін]: Положення від 31.12.1999 р. № 318.
17. Господарський Кодекс України від 09.06.2013, підстава 245-18
18. Грабова Н. М. Бухгалтерський облік у галузях народного господарства / Н.М. Грабова. – К.: КНЕУ, 2003. – 203с
19. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудова відносини: Підручник. — 3-тє вид., випр. і доп. / О.А. Грішнова — К.: Т-во "Знання", КОО, 2007. - 559 с.
20. Дєєва Н. М., Фінансовий літератури, 2007. – ISBN 966-364-381-1.
21. Дишко І. Ю., Стаття «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит». 2004.
22. Дмитриева, И. М. Бухгалтерский учет и аудит [Текст] : учебное пособие / И. М. Дмитриева. - М. : Юрайт, 2011. - 287 с.
23. Дяків Р. В. Енциклопедія бізнесмена, економіста, менеджера— К.: Міжнар. аналіз. Навчальний посібник./ Р. В. Дяків, О. І. Дедіков – К.: Центр навчальної екон. фундація, 2000р.
24. Закон України “Про аудиторську діяльність”, від 12.12.2012, підстава 5461-17 1993, N 23, ст.243
25. Ареф'єва О.В. Економіка підприємства: Навч. пос./ О.В. Ареф'єва, Сахаєв В.Г.- К: Вид. Європейського університету, 2003. - 237 с.